

Οι ευθείες ερωτήσεις στον λόγο

Οι Ευθείες ερωτήσεις είναι δύο ειδών, πραγματικές και ρητορικές.

Τα **πραγματικά ερωτήματα** τίθενται, για να απαντηθούν στη συνέχεια από τον συγγραφέα/ομιλητή.

Αντιθέτως, το **ρητορικό ερώτημα** είναι ένα σχήμα λόγου: μια ερώτηση που διατυπώνεται και δεν απαντιέται, διότι η απάντηση είναι είτε γνωστή είτε αυτονόητη είτε περιττή και συχνά υποδηλώνεται ή υπονοείται με την ερώτηση.

Οι Ρητορικές ερωτήσεις στην επιχειρηματολογία συνδέονται με την Επίκληση στο συναίσθημα.

Λειτουργία των ερωτήσεων [Τι προσφέρουν στο κείμενο/Γιατί χρησιμοποιούνται/Ποιον σκοπό του συγγραφέα εξυπηρετούν]

- Δίνουν πληροφορίες.
- Διατυπώνουν με ευγένεια κάποια προσταγή ή παράκληση.
- Προωθούν την εξέλιξη της πλοκής, αν πρόκειται για αφηγηματικό κείμενο.
- Δίνουν έμφαση και προβάλλουν ιδιαίτερα αυτά που θέλει να τονίσει περισσότερο ο/η συγγραφέας.
- Κάνουν συμμετόχο τον δέκτη στους προβληματισμούς του/της συγγραφέα.
- Προκαλούν ανησυχία και διεγείρουν τον προβληματισμό.
- Ωθούν τον δέκτη στον εσωτερικό διάλογο, στην αυτοκριτική, στην κατανόηση των ευθυνών που του αναλογούν.
- Δημιουργούν κλίμα αμεσότητας και οικειότητας, δίνουν την αίσθηση του διαλόγου με τον αναγνώστη ή τον ακροατή (θεατρικότητα).
- Εστιάζουν την προσοχή, κεντρίζουν το ενδιαφέρον του δέκτη σ' ένα συγκεκριμένο γεγονός - θέμα, γιατί λειτουργούν εμφαντικά.
- Προσδίδουν, ορισμένες φορές, ειρωνικό τόνο στον λόγο του συγγραφέα.
- Αίρουν τη μονοτονία που επιφέρει η δεοντολογική διατύπωση, λειτουργούν ως συμπέρασμα και φανερώνουν άμεσα ή έμμεσα τη θέση του συγγραφέα.
- Κάποιες φορές ενδέχεται να υποδηλώνουν την άγνοια, την αμηχανία του συγγραφέα σχετικά με το θέμα. Πιθανόν οι προβληματισμοί που θέτει να είναι ιδιαίτερα σύνθετοι και να μην τυγχάνουν ξεκάθαρης απάντησης.

Θέση τους στο κείμενο

α) Όταν τοποθετούνται **στην αρχή** του κειμένου:

- Προβληματίζουν τον αναγνώστη, προσελκύουν το ενδιαφέρον και την προσοχή του, κινητοποιούν τη σκέψη του.
- Εισάγουν κατευθείαν στο θέμα, αν είναι εύστοχα.
- Δίνουν αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο, καθώς δίνεται η αίσθηση διαλόγου (ερώτηση - απάντηση).
- Διευκολύνουν τον συγγραφέα να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη.

β) Όταν τοποθετούνται **στη μέση** του κειμένου:

- Συνδέουν δύο διαφορετικές νοηματικές ενότητες ή εισάγουν ένα νέο θέμα.

γ) Όταν τοποθετούνται στο τέλος του κειμένου:

- Επιτυγχάνουν καλύτερο αποτέλεσμα, γιατί απασχολούν για περισσότερο χρόνο τον δέκτη, εφόσον είναι η τελευταία εντύπωση και εικόνα που του δημιουργείται, μιας και τα ερωτήματα αυτά συμπυκνώνουν όλες τις ιδέες του κύριου μέρους.

*εμφαντικός: δηλωτικός, ενδεικτικός